

Kaninhållning för sällskapsbruk

Pet Rabbit Housing

Marie Edbom
Etologi- och djurskyddsprogrammet

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi- och djurskyddsprogrammet

Skara 2011

Studentarbete 363

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Ethology and Animal Welfare programme*

Student report 363

ISSN 1652-280X

Kaninhållning för sällskapsbruk

Pet Rabbit Housing

Marie Edbom

Studentarbete 363, Skara 2011

Grund C, 15 hp, Etologi och djurskyddsprogrammet, självständigt arbete i biologi, kurskod EX0520

Handledare: Lena Lidfors, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 234, 532 23 Skara

Examinator: Maria Andersson, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 234, 532 23 Skara

Nyckelord: Kanin, sällskapskanin, kaninhållning

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Avdelningen för etologi och djurskydd

Box 234, 532 23 SKARA

E-post: hmh@slu.se, **Hemsida:** www.hmh.slu.se

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Levnadsmiljö, anpassningar och normalt beteende	6
1.2.1. Sinnena	7
1.2.2. Födoval och digestion	7
1.2.3. Gruppstruktur	8
1.3 Onormala beteenden och problem i fångenskap	9
1.4 Lagstiftning	10
1.5 Syfte och frågeställningar	10
2. MATERIAL OCH METOD	11
2.1 Enkäten	11
2.2 Dataanalys och bearbetning	12
3. RESULTAT	13
3.1 Del 1: djurägaren.....	13
3.2 Del 2: kaninens inhysningsmiljö.....	13
3.3 Del 3: kaninens beteende	16
3.4 Del 4: social hållning av djuren	16
4. DISKUSSION.....	17
4.1 Slutsatser	22
TILLKÄNNAGIVANDEN	23
REFERENSER	23

SAMMANFATTNING

Kaniner är idag vanliga husdjur världen över. Ursprungligen stammar de från den europeiska vildkaninen och de har till stor del kvar samma beteenden som dess släkting. Djuren har en komplicerad gruppstruktur med en stark hierarkisk ordning. På djur som hålls i laboratoriemiljö har en rad studier utförts för att förbättra djurens välfärd men på sällskapsdjurssidan har forskning i någon större utsträckning inte utförts förrän på senare år. Insynen i sällskapskaninens beteende och inhysningsmiljö är därför dålig, något som även gäller kunskapen om dess välfärdssituation. Tidigare studier har visat att kaninen är ett husdjur som köps in till barnen och att det är vanligt att djuren uppvisar aggressionsproblem. Andra har funnit att majoriteten av djuren hålls ensamma i små burar. Studier på djur som hålls i svenska hem existerar inte i dagsläget, därför syftar denna enkätstudie till att ge en insikt i hur den Svenska sällskapskaninens inhysningsmiljö ser ut. Till syftet hör också att undersöka huruvida det finns tecken på att onormala beteenden, som kan härledas till faktorer i inhysningsmiljön, uppvisas. Enkäten som studien baseras på delades ut på två sätt. Dels valdes en djurbutik i varje svenskt län ut dit 15 enkäter skickades och delades ut till djurägare. Utöver detta lämnades samma enkät ut via internet med hjälp av Sveriges lantbruksuniversitets enkätgenerator. Totalt samlades 189 svar in via internet och 41 svar via djurbutiker. Resultaten av studien visar att djuren hålls i större burar än vad som visats i tidigare studier och att de flesta kaniner hålls utomhus. Majoriteten av kaninerna hålls ensamma och får mindre än en timme av sin ägares tid per dag. Endast en liten del av de kaniner som hålls tillsammans med artfränder har tillgång till mer än en resurs per individ, det vanligaste är en resurs per individ eller en resurs per två individer. Trots detta är andelen aggressiva interaktioner och beteendeproblem som upplevs av djurägaren relativt liten. I diskussionen analyseras den påverkan som den vanligaste typen av djurhållning kan tänkas ha på djuren och deras beteende utifrån tidigare forskning på kaniner i fångenskap. Studien indikerar att trots att kaniner hålls i en miljö som inte korrelerar med dess naturliga motsvarighet så är upplevda beteendeproblem relativt låga. En slutsats är att det inom området finns stort utrymme för vidare forskning. Ytterligare studier behövs för att få bättre resultat som kan användas för att tolka samband mellan specifika miljöer och beteenden. Det behövs dessutom undersökningar i andra urvalsgrupper där intresset för kaninen kan tänkas vara lägre än i denna då detta har en trolig påverkan på resultaten.

SUMMARY

The domesticated rabbit stems from the European Wild rabbit and researchers have found that they share most of the characteristics and behaviors of their wild ancestor. They form mating groups in which strong hierarchic orders are formed and they are known for their ability to dig warrens which serve as one of the most important resources for this species. Although research has been performed to increase the welfare of rabbits kept in laboratory settings little is known about the housing, behavior and welfare of the pet rabbit. Among the research that has been performed within the area results have shown that the animals are kept in small solitary cages and that although many rabbits are purchased mainly for the children many animals cannot be handled by children due to display of aggression. Another conclusion drawn is that the animals are kept in ways that differs greatly from their natural environment. The current study hence served to investigate more about the housing and behavior of pet rabbits in Swedish households. Data was collected through a survey made available online via the website of Sweden's University of Agriculture. The survey was also handed out through the help of one pet store in each county of Sweden. Each pet store was assigned 15 questionnaires. A total of 189 people partook in the internet survey and 41 in the survey handed out via the pet stores. The results show that the rabbits in the study are kept in larger enclosures than those found in previous literature and that most rabbits are kept outdoors throughout the year. Furthermore, the results show that most animals are kept in solitary housing which concurs with previous literature, and that only a small portion of animals kept in group or pair housing get access to more than one resource per individual. In spite of this the amount of aggressive interactions as well as abnormal behaviors found is relatively low. A discussion is carried out to further investigate possible correlations between environmental factors and behaviors. A conclusion drawn from the results is that more research needs to be done in this area to get more insight in the welfare of pet rabbits in Swedish households. Of interest would also be further studies on links between behavior and housing systems as well as differences in housing between pet owners answering via internet and via pet stores. Interest to partition in the study shown by pet owners also provides room for further research in this area of need.

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Kaniner är idag vanliga husdjur i hela Europa (Schepers et al., 2009). Arten hölls från början för användning inom köttindustrin men kom sedan att börja användas allt mer inom medicinsk forskning och som husdjur (Magnus, 2005; Ekesbo, 2011). Arten, som stammar från den europeiska vildkaninen, har till stor del kvar samma beteenden som dess släkting (Schepers et al., 2009; Mullan & Main, 2007). Enligt Cowan (1987) har djuren utvecklat en komplicerad gruppstruktur som till mycket stor del påverkas av resurstillgång. Konkurrens är vanligt och individer inom en grupp har väldigt tydliga roller då det finns en tydlig hierarkisk ordning (Lehmann, 1991). Denna starka hierarki ställer höga krav på att resurstillgångar är tillräckliga för att även lågrankade individer skall ges tillgång till dem och inte utsättas för aggression (Farabollini et al., 1991).

Inom såväl forskning som produktion hålls djuren vanligtvis individuellt och en stor anledning till detta är just aggression och bråk mellan individer (Lehmann, 1991). Kaniner som hålls i individuella bursystem uppvisar dock en signifikant högre andel onormala beteenden än djur som hålls i par eller i grupp (Chu et al. 2004). I forskningsområden har därför en rad studier utförts för att förbättra djurens välfärd (Swennes et al. 2011; Ottesen et al. 2004; Chu et al. 2004; Harris et al. 2001; Hansen & Berthelsen, 2000). Bland annat har berikningsalternativ för kaniner i laboratoriemiljö undersökts och resultatet tyder på att hö är en mycket viktig faktor för minskande av onormala och stereotypa beteenden hos djuren (Lidfors, 1997). Utöver detta har speglar visat sig ha en positiv effekt på djurens beteende i laboratoriemiljö (Della Zotte et al. 2009).

Trots att forskning på kanin i laboratoriemiljö ökat anger flera källor att det idag finns dålig insikt i sällskapskaninens levnadsförhållanden (Mullan & Main, 2007; Schepers et al., 2009). Mullan & Main (2007) har i en studie över kaniner i hemmiljö funnit att trots att sällskapskaniner ofta införskaffas som sällskap till barn kunde hälften av de kaniner som ingick i studien inte hanteras av barn på grund av att de uppvisar aggressivt beteende. Samma källa anger att djurens levnadsmiljö i hemmet skiljer sig mycket från djurens naturliga miljö då majoriteten av djuren hålls ensamma i burar som är betydligt mindre än djurens naturliga födosöksområde (Mullan & Main, 2007).

I Sverige omfattas sällskapskaninen av djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:16) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, senast ändrad genom 2005:8, saknr L80. Huruvida lagstiftningen generellt efterföljs finns det idag ingen information om och studier av sällskapskaniner i andra länder visar att trots att det idag finns kunskap om kaninens naturliga beteenden så hålls inte djuren på ett sådant sätt så att de ges möjlighet att utföra dessa beteenden (Mullan & Main, 2007; Schepers et al., 2009). På grund av detta är studier som ger insikt i hur kaniner hålls i hemmiljö av stort intresse för att få en uppfattning om djurens välfärdssituation.

1.2 Levnadsmiljö, anpassningar och normalt beteende

På många sätt liknar den domesticerade kaninens beteende det som uppvisas av den europeiska vildkaninen både gällande individuella och sociala beteenden (Lehmann,

1991; Cowan, 1987; Vastrade, 1987). Detta gör att den vilda släktingens beteende blir av stort intresse för att få kunskap om de domesticerade djurens behov i fångenskap.

Europeisk vildkanin är en social art som lever i kolonier om stabila parningsgrupper som delar områden och hålor (Schepers et al., 2009). Grupperna varierar i storlek men omfattar normalt mellan 2-20 individer (Schepers et al., 2009). En normal grupp består dock oftast av 1-4 handjur samt upp till 9 hondjur och inom grupperna upprättas en stark hierarkisk dominansordning (Ekesbo, 2011; von Holst et al. 2002). Varje grupp upprättar ett revir som de skyddar men födosöksområdet sträcker sig betydligt längre än revirgränserna (Cowan, 1987; SurrIDGE et al. 1999; Vastrade 1987; Lehamn, 1991). Vid god födotillgång händer det dock att flera grupper av kaniner vistas på samma områden (Cowan, 1987; SurrIDGE et al. 1999; Vastrade 1987; Lehamn, 1991). Kaninerna lever på stora ytor med över tio meter mellan varje håla (Schepers et al., 2009). Hålorna är en mycket viktig resurs för kaninen då dessa inte enbart erbjuder skydd mot otjänligt väder och predatorer utan även fungerar som en trygg plats för födsel av ungar (Serrano & de Trucios, 2011). I hålorna spenderar djuren största delen av dagen och de kommer upp för att födosöka först i gryning eller skymning och studier har visat att de dominanta hanarna kommer upp ett par timmar innan resterande gruppmedlemmar (Schepers et al. 2009).

Kaninen är ett djur som är känslig för stress, något som enligt Ekesbo (2011) kan ses som en evolutionär följd av att de är bytesdjur som har utvecklat en strategi då de möter en predator att springa och gömma sig i hålorna.

Sinnen

Kaninens ögon är lateralt placerade vilket ger dem möjlighet till sikt på nästan 360 grader (Ekesbo, 2011). Detta är en funktion som, tillsammans med välutvecklad nattvision hos arten, tros ha utvecklats för att hjälpa dem upptäcka predatorer i miljön och kan anses viktig då de är utpräglade bytesdjur (Ekesbo, 2011). En studie har visat att ett specifikt ämne i linsen förstörs hos djur som utsatts för lång tids dagsljus (Cremer-Bartels, 1962). Luktsinnet är viktigt för kaninen och används inte bara för att hitta föda men även för igenkänning av gruppmedlemmar (Ekesbo, 2011). Studier har visat att doft också inducerar inlärning hos nyfödda kaninungar genom ett feromon som utsöndras av modern genom mjölken (Coreaud et al., 2010). Enligt föregående källa hjälper feromonet ungen att lokalisera modern men det skall också inducera inlärning av dofter hos ungen vilket får den att känna igen individer och den omgivande miljön (Coreaud et al., 2010).

Ekesbo (2011) anger att kaniner i regel undviker att uppvisa att de är skadade eller sjuka, detta för att förhindra att bli tagna av rovdjur. Samma källa anger dock att djuren kan uppvisa subtila beteendemässiga förändringar vid sjukdom såsom ökad inaktivitet och minskat födointag.

Födoval och digestion

Kaninen är koprofag vilket innebär att de har en specialiserad digestiv funktion som bidrar till återupptag av näringsämnen och mikrobiell kultur i matsmältningen (Cheeke, 1987). Detta ger kaninen en förmåga att omvandla grova fibrer, såsom cellulosa, till näring (Irlbeck, 2001). De har en simpel mag- tarm kanal med förstörd blindtarm och colon där de har en välutvecklad mikrobiell flora med hjälp av vilken de bildar cecotrofer som defekteras. Dessa äts upp direkt vid defektion varpå de åter bryts ner i

matsmältningsorganen och viktiga vitaminer, aminosyror och proteiner kan tas upp (Cheeke, 1987; Irlbeck, 2001). Cecotroferna bildas som ett resultat av att näringen i födan inte tillgodosätts tillräckligt (Cheeke, 1987). Fiber är därför essentiellt för att mag-tarmkanalen på djuren skall kunna fungera och ett för lågt fiberinnehåll leder till en rad problem som förutom minskad koprofagi också innefattar stereotypa beteenden (Irlbeck, 2001). Foder med för mycket stärkelse kan lätt gå ofullständigt nedbruten genom tarmsystemet och leda till förlängd tid för födan i tarmkanalen (Irlbeck, 2001). Detta kan i sin tur leda till att djuren drabbas av enterit, även kallat tarminflammation (Irlbeck, 2001). Eftersom kaninen födosöker främst under de mörka tiderna på dygnet, äter de cecotroferna främst under dagtid då de vilar i hålorna (Irlbeck, 2001). Hur mycket cecotrofer som utsöndras beror på den aktuella födan och hur mycket näring denna innehåller (Cheeke, 1987).

Trots att kaninen behöver mycket fibrer för att bryta ner födan kräver de också ett relativt högt energiinnehåll i fodret då de till följd av sin lilla storlek har en hög metabolism (Irlbeck, 2001). Studier har visat att djuren är selektiva i sitt födoval och väljer det gräs som har högst näringsvärde när möjlighet till detta finnas (Somers et al., 2008). Detta är en naturlig följd av att de evolverats i en miljö där tillgång på näringsrik föda är låg (Somers et al., 2008). Djuren har också visat sig ha en föda som varierar över säsongerna (Thompson & King, 1994). På våren äter de allt mer varierad föda till följd av det större utbudet medan de på vintern lever av en mer ensidig föda (Thompson & King, 1994).

Gruppstruktur

Kaniner är kända för att uppvisa aggressivitet och Lehmann (1991) menar att aggressiva beteenden hos denna art utvecklas redan hos ungdjur och utgör ett viktigt bidrag till den sociala strukturen. Under uppväxten ordnas rangen mellan kaninerna i en grupp genom aggressiva interaktioner mellan gruppmedlemmarna (Lehmann, 1991). När rangordningen etablerats får gruppmedlemmarna tydliga roller vilket gör att de uppvisar olika beteendemönster som bidrar till att rangordningen bibehålls (Lehmann, 1991). Kaninflocken styrs av en alfahane vars roll till stor del utgörs av att kontrollera aggression och konkurrens inom gruppen (Lehmann, 1991). Föregående källa anger att då alfahanen inom en grupp tas bort ökar andelen aggressiva interaktioner mellan handjur som en följd av att de yngre handjuren försöker konkurrera om rollen som alfaindivid (Lehmann, 1991). Detta gör att alfahanens roll är av stor vikt för en fungerande grupp.

Trots att mycket tyder på att kaniner bildar grupper utifrån linjära släktskap har studier visat att gruppstrukturen också till stor del styrs av hur många individer som finns inom ett visst område (SurrIDGE et al. 1999). Enligt Cowan (1987) är en bidragande faktor till att djurens gruppformation kan anses komplicerad att hon- och handjur konkurrerar om olika saker. Hondjur konkurrerar om bohålor och hemområden medan handjur konkurrerar om partners och om gruppen (Cowan, 1987). Antalet bohålor har därför en direkt påverkan på aggressionen mellan individer men också på gruppstorleken av kaniner (Cowan, 1987).

Aggression inom flockar med vilda kaniner, eller kaniner i semi-naturliga miljöer, riktas oftast mot lågrankade individer som i sin tur inte riktar aggression tillbaka till de högre rankade individerna (Farabollini et al. 1991). Enligt Farabollini et al. (1991) visar de lägst rankade individerna inte bara mindre aggressivitet utan de anges även vara mindre socialt undersökande och mer flyktbenägna än alfaindivider. Högre rankade individer har också

visat sig vara mer aggressiva gentemot inkräktare och Farabollini et al. (1991) har i en studie funnit att högrankade hondjur även uppvisar mer aggressivt beteende mot medlemmar av den egna gruppen vid introduktion av en ny individ av hanligt kön jämfört med introduktion av en ny individ av honligt kön. Enligt föregående källa kan detta vara ett resultat av konkurrens hos hondjur vilken ofta grundas i val av partner. Domesticerade kaniner tenderar att uppvisa lägre frekvens av aggressivt beteende än vildkaniner (Lehmann, 1991). Kaniner som lever i semi-naturliga miljöer har visat sig föredra vissa områden av reviret mer och hålla sig väldigt nära dessa och domesticerade kaninhonor har också visat sig dela detta område med en eller två andra honor (Vastrade, 1987).

1.3 Onormala beteenden och problem i fångenskap

Djur som har en dominansordning behöver mycket utrymme för att de ska kunna uppvisa en normal uppdelning av resurserna (Lehmann, 1991; Cowan 1987; Chu et al., 2004; Vastrade, 1987). Under kaninernas utveckling har det, som tidigare nämnts, visat sig vara normalt med aggressivitet, men då denna normalt utförs i en miljö som tillåter djuren att kunna fly från varandra uppstår i vilt tillstånd inte heller de problem som finns i fångenskap (Lehmann, 1991). Antalet djur som hålls på en viss yta kan därför anses vara av stor vikt för att minska andelen aggressivt beteende i fångenskap (Morrise & Maurice, 1997; Vastrade, 1987). Mindre grupper av djur på större yta har visat sig vara mycket effektivt för att hålla nere aggressiva interaktioner mellan gruppållna djur (Morrise & Maurice, 1997; Vastrade, 1987). I vilt tillstånd kan lågrankade individer bilda koloniliktande grupper i utkanten av den egentliga flocken, så kallade satellitgrupper (Held et al., 1995). Eftersom lägre rankade djur i fångenskap har visat sig visa en större dragning till att dra sig undan flocken i små utrymmen kan detta tyda på att det finns ett stort behov av att ge djuren möjlighet att komma undan från varandra och bilda sådan ”satelliter” även i fångenskap (Held et al., 1995).

Burstorleken har hos kaniner visat sig vara av vikt också för att förebygga sjukdomar (Gunn & Morton, 1995; Vastrade, 1987). Djur som får strikt begränsad rörlighet drabbas av en rad sjukdomar som en följd av att skelettet och musklerna inte stärks av rörelse (Lidfors, 1997; Gunn & Morton, 1995). Burens storlek har därmed en direkt påverkan på djurens fysiologiska välfärd och detta kan i sin tur också påverka den psykologiska välfärden (Gunn & Morton, 1995). Burstress leder även det till sjukdomar, något som kan undvikas om djuren hålls på ett mer tillfredsställande vis (Gunn & Morton, 1995). Studier på kaniner i fångenskap har visat att djur som hålls ensamma uppvisar mer vaksamma beteenden än djur som hålls i grupp (Schepers et al., 2009) och att de är betydligt mer inaktiva än kaniner som hålls i par eller i grupp (Gunn & Morton, 1995; Chu et al., 2004). Djur som hålls i ensamhet uppvisar också en mycket högre andel stereotypier än gruppållna individer (Chu et al., 2004; Luzi et al., 2005). Enligt (Chu et al., 2004) ökar andelen stereotypier som uppvisas över tid hos djur som hålls individuellt.

Enligt Seaman et al. (2006) visar kaniner hög motivation för social kontakt med andra individer. Motivationen för att vara med andra individer av samma art har i en studie av föregående författare uppvisats vara lika hög som motivation för att komma åt föda. Social kontakt har också visat sig vara en viktig faktor i minskandet av onormala beteenden (Chu et al., 2004). Dock menar föregående källa att sammanförande av individer också kan utgöra en stressfaktor, inte bara om resurstillgångarna är begränsade, utan även om djuren sammanförs på fel sätt. Närhet till andra individer av samma art men deprivering av att kunna komma i kontakt med dem kan göra djuren stressade då de

lockas till att utföra sociala beteenden men inte ges möjlighet till det (Vastrade, 1987). Enligt Chu et al. (2004) bidrar en bristfällig miljö till uppkomst av onormala beteenden och därför kan det vara viktigt att inte bara den sociala delen uppfylls för att djurens välfärd skall uppfyllas.

1.4 Lagstiftning

Domesticerade kaniner i fångenskap omfattas av Svensk djurskyddslagstiftning i olika föreskrifter beroende på för vilket ändamål kaninen hålls för. Kaniner som hålls för sällskap innefattas i djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:16) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, senast ändrad genom 2005:8, saknr L80. Däri finns regler och råd kring hur djuren skall hållas och skötas i hemmiljö. Enligt föreskrifterna skall kaniner helst hållas i par eller grupp, och i de fall detta inte är möjligt skall deras sociala behov tillgodoses genom mänsklig kontakt (L80). Den anledning som anges för att djuren inte skall hållas i grupp är aggressivitet mellan individer av sådan grad att den ger risk för skador (L80). I särskilda bestämmelser för kanin ges rådet att grupper av djur bör bildas vid ung ålder och att de bör hållas stabila (L80). Det omnämns också att djuren bör ges möjlighet att komma undan från varandra genom gömställen eller andra föremål. Djuren skall enligt 8 kap. 3§ ges gnagmaterial för att förhindra att tänderna förväxer samt hållas i en berikad miljö som håller dem sysselsatta (L80). I föreskrifterna finns också krav på bottenmaterial och halkskydd samt att djuren skall få tillgång till en hylla att sitta på och under (L80). Förvaringsutrymmen för kaniner som hålls för sällskapsändamål delas upp beroende på djurets vikt (L80). Kaniner som väger under 3 kg får hållas på 0,5 m² och ha en takhöjd som är minst 0,5 m (L80). För djur som väger mellan 3-5 kg gäller en minsta yta på 0,7 m² och en minsta takhöjd på 0,6 m (L80). Kaniner på över 5 kg skall hållas på minst 0,9 m² med minst 0,7 m i takhöjd (L80). Enligt föreskrifterna skall förvaringsutrymmet vara tillräckligt stort för att djuret skall kunna röra sig fritt utefter sina behov och det skall innehålla bomaterial och bottenmaterial samt inredningsmaterial som ger djuren möjlighet att utföra naturligt beteende (L80).

1.5 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie var att ta reda på hur den svenska sällskapskaninens levnadsförhållanden ser ut i form av burstorlek, aktivering och social kontakt. Till syftet hör också att ta reda på huruvida förekomst av onormala och oönskade beteenden är vanligt hos djur som hålls i hemmiljö och om faktorer i inhysningsmiljön kan tänkas ha en påverkan på uppkomsten av dessa beteenden.

- Hur ser sällskapskaninens levnadsmiljö med fokus på burstorlek, vistelse utanför buren, vistelse utomhus, burinredning, berikande föremål samt aktivering?
- Finns tecken på att det är vanligt med onormala beteenden som kan uppstå till följd av en ur etologisk synpunkt bristfällig inhysningsmiljö?
- Är det vanligt att man som privatperson håller flera kaniner i samma bur och hur ser resursfördelningen ut hos de kaniner som hålls på detta vis?

2. MATERIAL OCH METOD

2.1 Enkäten

En enkät innehållande totalt 38 frågor utformades och delades in i fyra delar som behandlade olika områden av studien (bilaga 1). Del ett behandlade frågor om den som fyllde i enkäten. Del två behandlade frågor om kaninens levnadsmiljö och utformades utifrån djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:16) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, senast ändrad genom DFS 2005:8, saknr L 80. Enbart de faktorer som kunde beskrivas på ett tydligt sätt utifrån dessa föreskrifter och som kändes relevanta för syftet inkluderades i enkäten.

Del tre av enkäten behandlade frågor om kaninens beteende i miljön. Beteenden som valdes ut baserades på aktuell litteratur från djur i laboratoriemiljö (Gunn & Morton, 1995; Chu et al., 2004) där man tittat på stereotypa och onormala beteenden som kan anses indikera att miljön inte är tillräcklig för att erbjuda djuren en god välfärd. Av dessa valdes 10 beteenden ut och redovisades i resultaten. Av de beteenden som tas upp av Gunn & Morton (1995) valdes följande ut:

Lick object – benämns i arbetet som onormalt slickande (*Slickar på olämpliga föremål i miljön*)

Head sway – benämns i arbetet som vävning (*Gungar med huvudet från sida till sida*)

Paw – benämns i arbetet som gräva ut mat ur skål (*Gräver ut mat ur skål utan att äta upp den*)

Nose slide – benämns i arbetet som nosgnidning (*Sätter nosen mellan gallren till buren och gnider denna upp och ner*)

Boredom – benämns i arbetet som tristess (*Sitter hukad in mot väggen eller ett hörn*)

Hair chew – benämns i arbetet tugga päls (*Tuggar av sig sin päls*)

Utöver ovan beskrivna beteenden tillades följande utifrån forskning av Chu et al. (2004):

Bar bite – benämns i arbetet som gallernagande (*Gnager på ett och samma ställe på gallret till buren*)

Dig – benämns i arbetet som onormalt gräv beteende (*Gräver intensivt på ett och samma ställe i buren*)

Pull object - benämns i arbetet som dra i vattennippeln samt välta matskål/vattenskål

Förutom ovan nämnda beteenden efterfrågades hur ofta djurägare såg kaninen äta mycket mat och bli feta (bilaga 1) vilket i arbetet benämns som överätning.

Den fjärde och sista delen av enkäten vände sig enbart till djurägare som höll mer än en kanin i en och samma bur och undersökte resursfördelning hos dessa. Fyra resurser valdes ut för undersökning: utfodringsplats för hö, utfodringsplats för kraftfoder, vatten samt gömställe. Utöver detta efterfrågades också förekomst av bråk hos gruppållna individer (bilaga 1).

Enkäten gjordes tillgänglig på internet med hjälp av Sveriges Lantbruksuniversitets enkätgenerator och lämnades ut på 4 olika kaninforum på internet samt mailades till medlemmar av kaninhoppares riksförbund och kaninavelsförbundet. Enkäten lämnades

även ut via Sveriges lantbruksuniversitets studentmail. Enkäten låg ute på webben mellan den 7 april och den 6 maj 2011.

Utöver den webbaserade enkäten lämnades samma enkät ut i pappersformat. För utdelning av den pappersbaserade enkäten togs hjälp av djurbutiker runt om i landet. För att få en jämn fördelning av datamaterial valdes en djurbutik i varje län ut. Först kontaktades de stora kedjorna i de aktuella länen. I de län där en butik av samma kedja saknades eller där ingen butik ville delta kontaktades butiker i en annan kedja. Då ingen av dessa ville delta kontaktades privata djurbutiker till dess att en i varje län valt att delta. Totalt 21 djurbutiker kontaktades och deltog i arbetet med utdelning av enkäter. Varje butik ombads lämna ut enkät tillsammans med svarskuvert till kaninägare som kom in i butiken för att köpa kaninrelaterade produkter. Därefter överlämnades ansvaret för besvarande av enkät samt postandet av enkäten till djurägaren, detta för att minska arbetsbördan för djuraffärernas personal och därmed öka deras vilja att hjälpa till i arbetet. Totalt 15 enkäter med tillhörande svarskuvert lämnades ut till varje djurbutik vilket gav sammanlagt 315 pappersenkäter.

2.2 Dataanalys och bearbetning

Erhållna resultat sammanställdes med hjälp av Microsoft Office Excel. Fråga 1. 6, fråga 2. 4, fråga 2.7 samt fråga 3.3 fick uteslutas ur resultaten till följd av att frågans formulering inte gav tillräckligt mycket svar eller att svaren var för ostrukturerade för att kunna bearbetas. Svarsfrekvens kunde inte beräknas för internetenkät och inte heller för pappersenkät till följd av svårigheter med att kontrollera utlämnandet av enkäter från djurbutikerna. Resultaten behandlades utifrån individuell svarsfrekvens för varje fråga och på grund av olika svarsmöjlighet beroende på pappersenkät eller internetenkät behandlades vissa frågor separat medan andra slogs ihop. De flesta frågor redovisades i procent men flervalsfrågor redovisades i antal svar.

3. RESULTAT

3.1 Del 1: djurägaren

Totalt svarade 189 personer på enkäten via internet och 41 personer via djurbutikerna. Majoriteten av de svarande på den internetbaserade enkäten var kvinnor (99%) födda på 1990-talet (43%). De flesta angav att de bodde i villa (42%). 77,2% angav att en person över 18 år hade huvudansvar för kaninen och 55% svarade att det inte fanns barn under 15 års ålder i hushållet. Majoriteten kaniner angavs väga under 3 kg (74%).

Majoriteten av de svarande på den pappersbaserade enkäten var också kvinnor (99%) de flesta födda på 1970-talet (32%). Majoriteten angav att de bor i villa (75%). 57,5% angav att en person över 18 år har huvudansvar för kaninen och 68% angav att det fanns barn under 15 år i hemmet. Majoriteten kaniner angavs väga under 3 kg (78%).

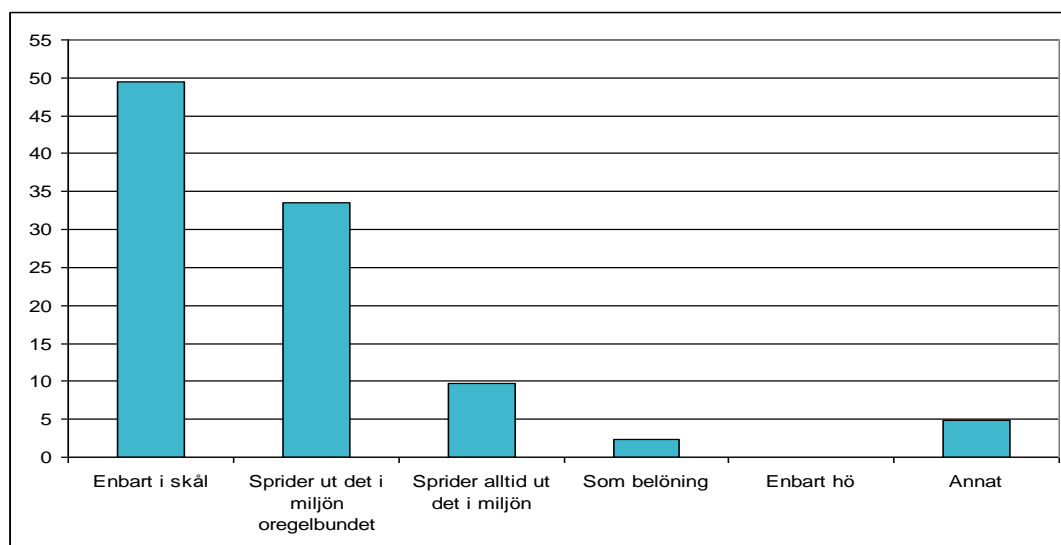
3.2 Del 2: kaninens inhysningsmiljö

Både gällande svarande från internet och från djurbutikerna har majoriteten angivit att kaninen har tillgång till gnagmaterial utöver fodret (tabell 1). Det vanligast angivna gnagmaterialet är grenar eller kvistar men vissa ger även träföremål eller gnagmaterial från djurbutik. Skillnader mellan svarande på internet jämfört med svarande via djurbutik går att finna gällande burstorlek där de flesta som svarat via internet angivit en mindre burstorlek än de flesta som svarat på pappersenkäten (tabell 1). Även angiven burhöjd skiljer sig åt mellan de djurägare som svarat via pappersenkäten jämfört med svarande via internet (tabell 1). Anledningen till införskaffandet av kanin skiljer sig också åt mellan svarande på internet jämfört med svarande via djurbutik (tabell 1). Endast en person har angivit att kaninen inte ges tillgång till hö, majoriteten har istället angivit att kaninen har fri tillgång till hö (tabell 1).

Tabell. 1 Vanligast förekommande svar i enkätundersökning

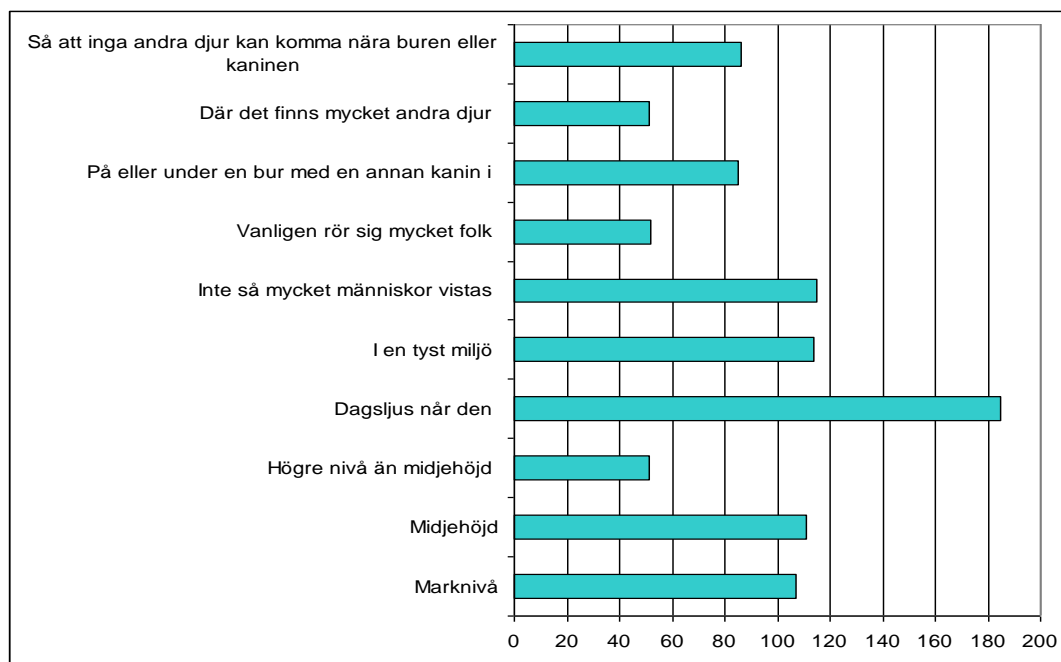
		Internetenkät		Pappersenkät		
		Andel (%)	Antal (n=189)		Andel (%)	Antal (n=41)
Införskaffande	Tävling	41,5	188	Till barnen	70	40
Tid med ägare dagligen	1-2 timmar per dag	42,9	189	< än en timme per dag	46,1	39
Burstorlek (cm)	(60 x 120) – (69 x129)	38,7	186	(70 x 130) – större	52,6	38
Burhöjd (cm)	60 – 69	39,8	186	70 - större	37,8	37
Strömmaterial	Sågspån	42,7	185	Sågspån	78	41
Strömängd (cm)	1-5	48,1	187	1-5	67,7	37
Grävmaterial utöver strö	Nej	66,3	187	Nej	63,4	41
Hötillgång	Ad libitum	79,7	187	Ad libitum	80,4	41
Gnagmaterial	Ja	90,9	187	Ja	90,2	41
Gömställe	Ja	88,1	185	Ja	90,2	41
Vatten	Skål	53,8	186	Flaska	73,1	41

Endast en liten del av de kaninägare som deltagit i studien anger att de använder fodret som belöning, desto fler sprider ut fodret i miljön på en icke regelbunden basis (fig. 1). Majoriteten utfodrar dock djuren uteslutande i en skål (fig. 1).

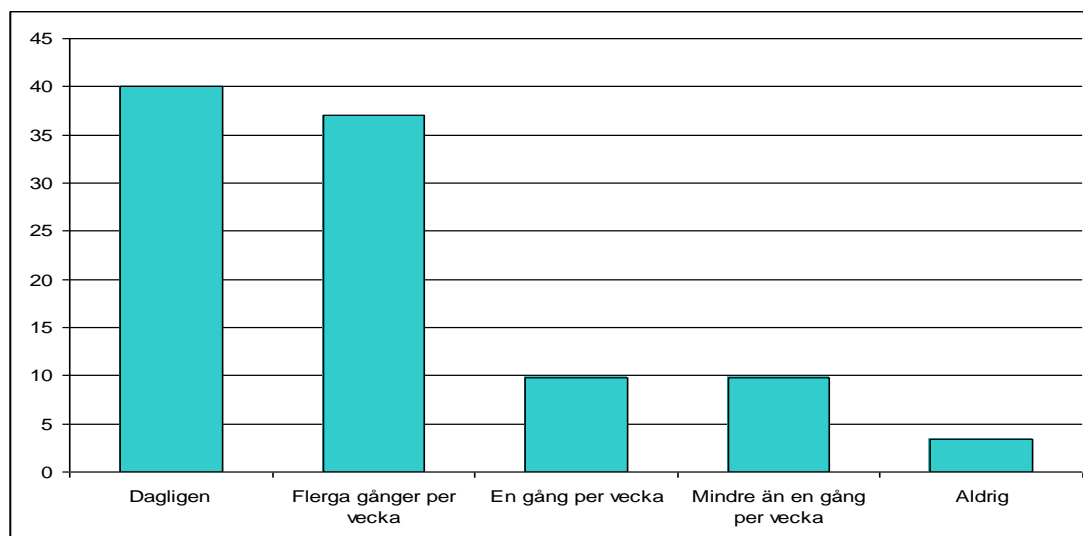
Figur 1. Hur kaninägare som svarat via pappers- och internetenkät utfodrar sin kanin med foder utöver hö redovisat i procent (n=227).

De flesta har angivit att kaninen hålls på en plats där inte så mycket människor vistas i en tyst miljö (fig. 2). 90 av 230 personer har angivit att kaninburen är utformad i galler och 120 av 230 anger att kaninen endast kan se ut genom en av burens sidor. En majoritet av alla svarande, både via internet och via djurbutik, har angivit att djuret hålls i en bur i midjehöjd och att de har tillgång till dagsljus (fig. 2).

Figur 2. Burens placering redovisat i antal angivna svar av pappers- och internetenkät sammanlagt (n=230).

Av det totala antalet djurägare som deltagit i studien har en majoritet angivit att de ger kaninen möjlighet till vistelse utanför buren på daglig basis (fig. 3). Detta gäller för alla typer av burar och oavsett om kaninen hålls utomhus eller inomhus.

Figur 3. Hur ofta kaniner tillåts komma ut ur buren sammanlagt för pappers- och internetenkät redovisat i procent (n=205).

Av totalt 230 svarande för pappers- och internetenkäterna sammanlagt angav majoriteten att kaninen hölls utomhus under hela året (61%). Av de svarande angav 14,7% att kaninen hölls utomhus på sommaren och inomhus på vintern. 9% angav att kaninen hölls inomhus men fick tillgång till regelbunden utomhusvistelse och 10% angav att de hölls inomhus men gavs tillgång till utomhusvistelse ibland. Endast ett fåtal (5,2%) angav att kaninen hölls enbart inomhus.

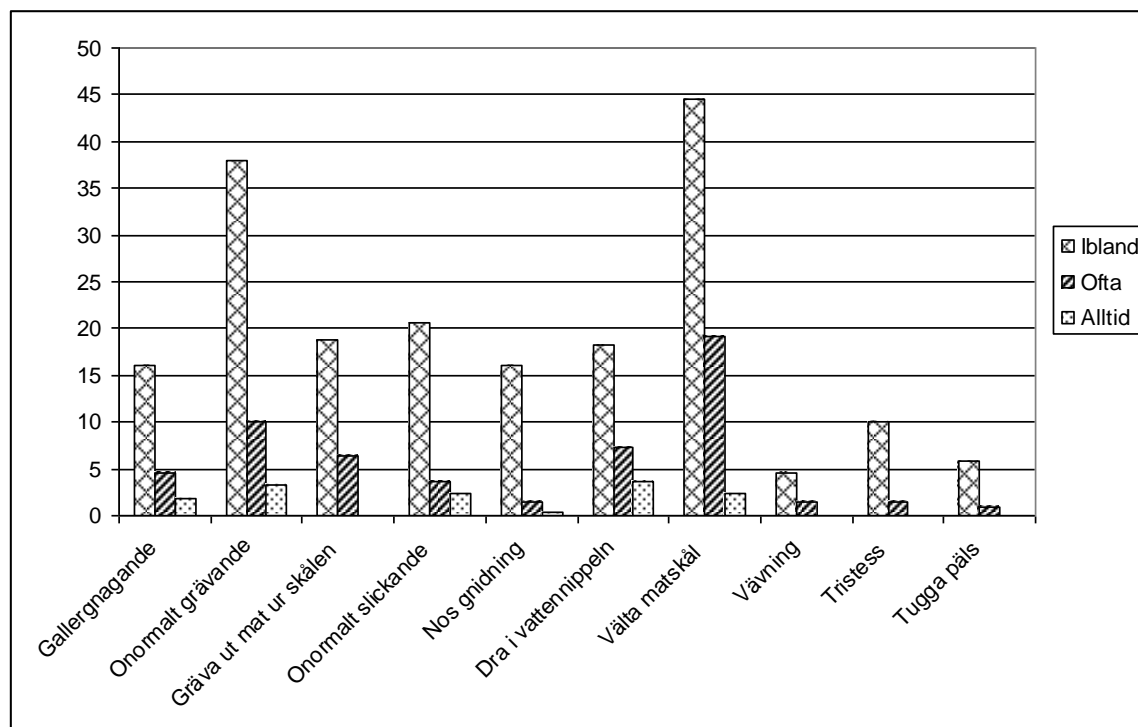
Av de kaniner som hålls inomhus under någon tid av året får de flesta tillgång till utomhusvistelse i någon typ av utomhusinhägnad (tabell 2). Detta gäller inte kaniner som angivits få tillgång till utomhusvistelse på en icke regelbunden basis, där det vanligaste uppges vara att ge den utomhusvistelse i koppel (tabell 2).

Tabell 2. Den tillgång som kaniner som bor inomhus hela eller delar av året får till utomhusvistelse angivet av svarande via pappers- och internetenkät sammanlagt. Årstidsviss innebär att de håller sin kanin ute på sommaren och inne på vintern och att de har svarat med hänsyn till inhysning vintertid.

	Koppel		Inhägnad		Antal svarande
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	
Regelbunden utevistelse	4	28,5	10	71,4	14
Utevistelse ibland	10	55,5	7	38,8	18
Årstidsviss inhysning	9	31	15	51,7	29

3.3 Del 3: kaninens beteende

Av totalt 230 svarande för pappers- och internetenkäterna sammanslaget angav 8,6% att de upplevde problem med sin kanins beteende. Majoriteten angav att de ansåg att kaninen var social och endast 6 personer av totalt 230 svarande uppgav att kaninen inte ansågs social (2,6%).

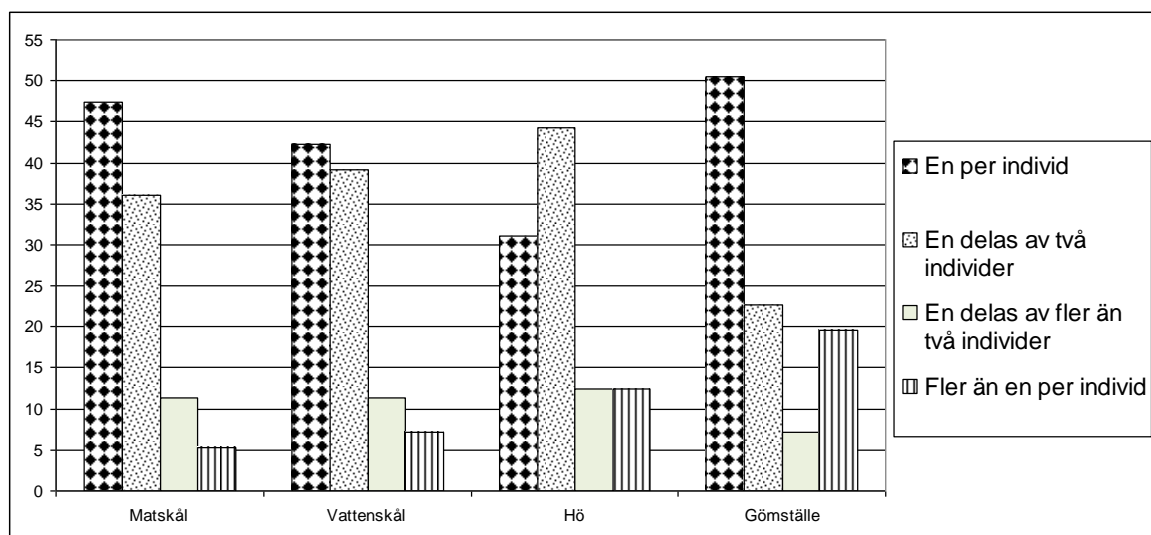

Figur 4. Andel beteenden som kan tolkas som onormala samt i vilken utsträckning de utförs hos sällskapskaniner i Svenska hem sammanlagt för pappers- och internetenkät redovisat i procent (n=218).

Förekomst av beteenden som skulle kunna tolkas som onormala var låg (fig. 4). Det vanligast angivna var onormalt välta matskålen (fig. 4). Tillsammans med onormalt grävbetende var välta matskål det beteende som flest djurägare hade angivit se sin kanin utföra ofta. Att dra i vattennippen var det som flest djurägare sett sin kanin utföra i kategorin ”alltid”. Av totalt 218 svarande angav 32,1% att kaninen ibland överäter, 6,8% angav att kaninen överäter ofta och 2,3% angav att kaninen alltid överäter.

3.4 Del 4: social hållning av djuren

Av samtliga 230 svarande på de båda enkäterna angav totalt 97 personer att de håller mer än en individ i samma bur. Det vanligaste antalet djur som angavs dela bur var 2 (49,4%). En majoritet angav att kaninen ges tillgång till en resurs per individ utom gällande hö där det vanligaste angavs vara att två individer får dela på resursen (fig. 5). Att ha en resurs till fler än två individer hörde till ovanligheterna (fig. 5). Förekomst av bråk hos gruppållna djur var relativt låg bland alla svarande (n=97) där en majoritet av de som höll mer än en kanin i samma bur angav att djuren aldrig sågs bråka (59%). Enbart 2% angav att kaninerna sågs bråka ofta, 9% angav att de bråkar ibland och 30% att de sällan bråkar.

Figur 5. Sammanlagda svar för resursfördelning hos sällskapskaniner angivet via pappers- och internetenkät redovisat i procent (n=97).

4. DISKUSSION

Resultaten från denna undersökning skiljer sig något från tidigare studier utförda på kaninhållning för sällskapsbruk. Tidigare studier på sällskapskaniner har visat att majoriteten djur köps in som sällskap till barnen i familjen (Magnus, 2005) men resultaten från denna studie visar att majoriteten svarande via internet köpt in sin kanin för användning inom någon form av tävlingsområde. Detta gäller dock inte pappersenkäten där majoriteten, i likhet med tidigare nämnd litteratur, köpts in till barnen. Denna skillnad mellan pappers- och internetenkät kan bero på en rad faktorer. Bland annat är det tänkbart att åldern har en påverkan, då de flesta som fyllt i pappersenkäten var födda någon gång på 1970-talet och därmed betydligt äldre än de flesta som fyllde i enkäten på internet där majoriteten var födda på 1990-talet. Skillnaden kan också tänkas bero på att de som fyllt i enkäten på internet eventuellt har ett större engagemang och intresse för kaninen då de faktiskt sitter på kaninforum och läser och skriver om sina djur. De som kommer in till djurbutiken kanske har kaninen mer som sällskap än som ett faktiskt intresse. Detta indikerar dock att det finns ett behov av vidare studier i fler urvalsgrupper för att se vilka skillnader i kaninhållning som faktiskt finns i Sverige i dagsläget.

Av de personer som svarat på enkäten via internet går att läsa att den vanligast angivna burstorleken är mellan $0,7\text{m}^2$ - $0,89\text{m}^2$ medan för de svarande via pappersenkäten är burstorleken $0,9\text{m}^2$ eller större. Samtidigt går i resultaten att finna att majoriteten kaniner väger under 3 kg. Detta kan ses som en indikator på att majoriteten kaniner hålls i en bur som storleksmässigt överstiger den av de minimimått som satts upp i djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:16) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, senast ändrad genom DFS 2005:8, saknr L 80. Detta gäller även burhöjden. Trots att djuren i vilt tillstånd lever på ytor som ibland innefattar över tio meters avstånd mellan de olika hålor, och utöver detta utnyttjar ett födosöksområde som sträcker sig ännu längre (Schepers et al., 2009) kan den större burstorleken ses som välfärdshöjande jämfört med de minimimått som gäller för sällskapskaniner på en vikt under 3 kg vilket idag är $0,5\text{m}^2$.

Utifrån resultaten som presenteras i studien får de flesta kaniner dessutom tillgång till vistelse utanför buren dagligen och nästan lika många ges tillgång till vistelse utanför buren flera gånger per vecka. Endast ett fåtal ges aldrig tillåtelse till vistelse utanför buren. Detta kan anses välfärdshöjande då djuren dagligen får en ökad rörelsefrihet och tillgång till ytor som bättre överensstämmer med deras naturliga levnadssätt. Det kan också tänkas att rörelsefriheten är ett sätt att minska tristess hos djuren vilket i sig kan ha en påverkan på den låga andelen beteenden som kan anses onormala. Detta då tristess har visat sig leda till stress hos djur i fångenskap vilket i sin tur har en direkt påverkan på uppkomsten av onormala beteenden (Luzi et al., 2005; Mason, 1991; Broom, 1991). Dock skall tas i beaktande att denna tillgång till utevistelse utanför bur troligen sker under dagtid, vilket inte stämmer överens med kaninens naturliga dygnsrytm, då de under dagen ligger och vilar i hålor under jord (Schepers et al., 2009). Vilken påverkan denna förändrade dygnsrytm har på djurens välfärd är dock oklart och därmed även den påverkan det har på andelen onormala beteenden som uppvisas.

För att minska tristess hos djur i laboratoriemiljö har berikning har börjat utnyttjas i allt större utsträckning mer då det bidrar till minskande av onormala beteenden (Luzi et al., 2005). Som en följd av detta är det intressant att se till de miljöberikande faktorer som djurägare ger sina sällskapskaniner. Utifrån resultaten i denna studie går att finna att en majoritet av de svarande, både via internet och via pappersenkäterna, har angivit att de berikar sina kaniner med gnagmaterial. Enligt studier utförda av Luzi et al. (2005) har man funnit att djur i produktion har uppvisat mer koprofagi, födosöksbeteende och högre produktiv förmåga då de berikats med gnagmaterial. Att en så hög andel djurägare i denna studie angivit att de ger kaninen tillgång till gnagmaterial kan därför vara en bidragande faktor till att andelen beteenden som kan tolkas som onormala är så pass låg i resultaten. En studie utförd av Lidfors (1995) har dock visat att hö fungerat bäst i berikningssynpunkt för kaniner, vilket kan indikera att tillgång till gnagmaterial inte har någon större effekt på andelen onormala beteenden som uppvisas. Dock är den senare studien utförd på laboratoriedjur medan Luzi et al (2005) tittat på djur i intensivproduktion vilket gör att det finns en skillnad i djurhållningen. Utöver detta är den senare studien utförd under 2000-talet och därmed nyare än studien utförd av Lidfors (1995) vilket ökar källans trovärdighet. Det faktum att många djurägare ger hö ad libitum kan, utifrån de resultat som visas av Lidfors (1995), trots detta tänkas ha en påverkan på den låga andelen onormala beteenden som uppvisats av kaninägare i denna studie.

Utöver hö har en majoritet av de deltagande i studien angivit att de utfodrar kaninen med kaninpellets. Anledningen till utfodring av extrafoder har inte efterfrågats, men formen av utfodring kan anses intressant ur berikningssynpunkt. Det är tänkbart att utspridning av pelletsen i miljön, eller som en typ av förstärkning vid inläring av nya moment, skulle kunna bidra till minskad tristess hos kaniner i fångenskap. Ser man till resultaten i denna studie har dock en majoritet angivit att de utfodrar kaninen med övrigt foder enbart i en skål. Det näst vanligaste svaret är att man sprider ut fodret i miljön på en oregelbunden basis och endast en liten andel har angivit att de alltid sprider ut fodret i miljön eller använder det som belöning. Detta tyder på att övrigt foder inte används av djurägaren som en form av berikning utan snarare som en naturlig del av dieten. Som beskrivs i introduktionen till detta arbete så har kaninen behov av grova fibrer för att ha en fungerande mag- tarmkanal men de kräver också hög energinivå till följd av att de har en hög metabolisk förmåga (Irlbeck, 2001). Detta innebär att det kan anses positivt ur välfärdssynpunkt att djuren ges tillgång till hö men också att de ges tillgång till kraftfoder. Det senare borde dock bero på hur energirikt höet som kaninen utfodras med är för att

bedöma behovet av extrautfodring, då allt för mycket energi kan leda till fetma och för mycket sträkelse enligt Irlbeck (2001) kan leda till enterit, alltså tarminflammation. Somers et al. (2008) har i en studie visat att kaniner selekterar för näringsrikt gräs då det finns möjlighet till detta. Detta gör att risken för överätning och fetma hos djuren ökar då djuren ges tillgång till kraftfoder i alltför stor utsträckning. Detta kan också tydas av resultaten i denna studie om man tittar på hur många som har angivit att kaninen ibland överäter. Experimentet i studien av Somers et al. (2008) utfördes dock enbart på 12 individer vilket gör att några det kan vara svårt att dra några generella slutsatser.

Stress kan, enligt Friend (1990) utlösas av både endogena och exogena faktorer. En miljö kan vara antingen mycket ovarierad och därför leda till stress som en följd av tristess vilket beskrivits ovan. Eller så är de exogena stimuli som finns i miljön för många och därmed leda till stress (Friend, 1990). Det senare gäller framförallt om djuret fräntas möjligheten till kontroll över exogena stimuli (Friend, 1990). Enligt resultaten som visas här verkar inte majoriteten djur leva i en miljö där de utsätts för mycket exogena stimuli, däremot kan man se till hur ofta de hanteras och aktiveras av sina djurägare. Ser man till resultaten av kaniner som hålls inomhus och hur ofta de får tillgång till utomhusvistelse så har de flesta som ger kaninen utomhusvistelse på en icke regelbunden basis angivit att kaninen får komma ut i koppel. Eftersom djuren inte får komma ut regelbundet skulle en situation där de tas ut i koppel anses som stressande då de plötsligen utsätts för en stor mängd exogena stimuli som de inte har möjlighet att fly ifrån på grund av koppel och de troligen inte har sitt gömställe tillgängligt. Det senare kan anses viktigt då hålor, som tidigare nämnts, har visat sig utgöra en av de mest centrala resurserna för denna art (Serrano & de Trucios, 2011). Dock kan utevistelsen i sig ses som en form av aktivering vilket gör det tänkbart att stressen på lång sikt inte är negativ utan kanske har en påverkan på den låga andel onormala beteenden som visas i resultaten av den här studien. Ser man till de kaniner som får regelbunden utevistelse så får majoriteten vistelse i utomhusinnehåll. Huruvida djuret i denna har tillgång till ett gömställe eller inte har inte angivits. Det är dock tänkbart att tillgång till ett gömställe i en utomhusinnehåll hade minskat andelen stress vid tillfället för utomhusvistelse, då djuret troligen släpps ut i denna under dagtid kaninerna normalt skulle vila i hålor (Schepers et al., 2009).

Enligt resultaten av studien ges de flesta kaniner tillgång till vatten i skål av de som svarat på internet medan de flesta som svarat på pappersenkäten angivit att de ger kaninen vatten i vattenflaska. Enligt (Gunn & Morton, 2005; Chu et al., 2004) kan aktivitet med vattenflaskan ses som ett onormalt beteende som utlöses ur frustration eller tristess, likt en stereotypi. Samma källa anger att gräva ur matskålen anses som ett onormalt beteende likväl som att välta matskålen eller dra i vattennippeln. I denna studie uppvisas utväntning av matskål i högst utsträckning av de beteenden som kan tolkas som onormala. Även att gräva ut mat ur skålen uppvisas, dock inte på en regelbunden basis. Att dra i vattennippeln är även det förekommande. Detta tyder på att djuren eventuellt kan lida av tristess eller frustration. Trots detta skall resultaten tolkas med försiktighet då beteenden behöver vara repetitiva för att anses som stereotypa. Detta innebär egentligen att enbart de kaniner som angivits uppvisa dessa beteenden ”ofta” eller ”alltid” kan tänkas utföra stereotypa beteenden. Förekomst av dessa beteenden kan dock indikera att onormala och stereotypa beteenden ändå finns i denna kategori men kanske inte noteras av djurägaren. Detta då djurägare kan tänkas ha både begränsade möjligheter att upptäcka problemen i större utsträckning samt kanske inte tolkar beteendena som problematiska. Enligt resultaten har en mycket liten andel av de svarande också angivit att de har problem med sin kanins beteende vilket kan indikera en god välfärdsstatus och en god relation mellan djur och

djurägare. Detta tyder också på att hanteringen av djuren sker på ett sådant sätt att de inte stressas nämnvärt. Dock skall poängteras att kaniner är strikta bytesdjur vars naturliga reaktion vid rädsla är att fly inte att fäkta vilket gör det tänkbart att djuren skall känna sig väldigt trängda för att uppvisa aggression.

Till de vanligaste beteenden som eventuellt skulle kunna tolkas som onormala uppgavs onormalt grävbetende tillsammans med att välta matskålen. Andelen strö mängd kan tänkas ha en påverkan på grävbetende hos kaninerna. Det vanligaste uppges vara att djuren får tillgång till 1-5 cm strö i sin levnadsmiljö och huruvida detta kan anses tillräckligt för att tillgodose grävbehovet hos djuret kan ifrågasättas. Då kaninen är ett djur som normalt lever under marken och gräver långa hål är det tänkbart att de behöver betydligt mer än så för att få utlopp för sitt grävbehov. Enligt Friend (1990) kan deprivering av möjlighet att utföra specifika beteenden för vilka djuret har hög motivation leda till kronisk stress, vilket indikerar att om kaninen inte ges tillräcklig mängd strö för att kunna utföra grävbetende så kan detta leda till stress hos djuren. Detta kan i sin tur leda till såväl sjukdomstillstånd som uppkomst av onormala beteenden (Broom, 1991). Studier har visat att kaniner gräver olika långt beroende på underlag och i sandiga substrat som håller samman bättre har djuren visat sig bygga djupa hål (Serrano & de Trucios, 2011). Att majoriteten djurägare har angivit att de använder sågspån som strömaterial tyder på att kaninen kanske inte ges möjlighet att bygga några djupa hål av materialet då det inte håller samman på samma sätt som sand. Eftersom de flesta djurägare också angivit att djuren inte ges tillgång till grävmaterial utöver ströet i buren kan dock brist på lämpligt grävmaterial vara en trolig anledning till att överdrivet grävbetende är ett av de vanligast angivna av beteenden som kan tolkas som onormala. Huruvida grävning är ett målstyrt beteende som utlöses av yttre motivationssystem eller om det utlöses av inre motivationssystem är oklart och detta gör att störmaterialens lämplighet inte egentligen kan ifrågasättas.

Resultaten som samlats in för beteendedelen i studien är svåra att dra slutsatser ifrån eftersom de utgör en tolkning av djurägarens upplevelse av djurets beteende likväl som djurägarens tolkning av frågan i sig. Detta gör att de frågor som i denna studie utformats för att undersöka beteenden hos kaniner blir svåra att basera tillförlitliga resultat på. Utöver detta hade frågorna om beteende i den gällande enkäten behövt formas om för att resultaten av beteendedelen skulle kunna anses tillförlitliga. Till följd av detta tolkas svaren på beteendefrågorna som en uppskattning över vilka onormala beteenden som skulle kunna existera hos kaniner i hemmiljö och inga konkreta slutsatser dras av dessa resultat. Dock bör de resultat som sammanställts utnyttjas för diskussion då de kan ses som intressanta indikatorer på djurens eventuella välfärdssituation. Att onormala beteenden upplevs i så pass låg utsträckning kan tänkas vara ett resultat av hur mycket tid djurägare spenderar med sin kanin, då detta har en direkt påverkan på hur ofta de ser sitt djur utföra specifika beteenden. Sett till resultaten för burens placering i hemmet har en majoritet angivit att kaninen är placerad någonstans där inte så mycket människor vistas och där miljön är tyst. De flesta har angivit att de spenderar som mest två timmar med sin kanin om dagen vilket tillsammans med burens placering indikerar att kaninägare inte har så stor möjlighet att upptäcka stereotypa och onormala beteenden hos sitt djur. Av siffrorna för överätning att döma är det tänkbart att djurägare inte upptäcker onormala beteenden som inte ger någon märkbart problematisk följd. Överätning är något som leder till en fysiskt märkbar följd, nämligen att djuren blir överviktiga. Fetma är något som märks över tid medan ett stereotyp beteende kanske inte upptäcks om man inte observerar djuren under längre perioder. Det är också troligt att dessa onormala beteenden

inte utförs då djurägaren är som mest aktiv, alltså under dagen, utan kanske snarare under natten då kaninen normalt har sin födosöksperiod (Schepers et al., 2009). Då djuren i vilt tillstånd är aktiva främst i gryning och skymning (Schepers et al., 2009) är det troligt att det är under dessa perioder som onormala beteenden visas mest

En annan trolig anledning till det låga antalet beteenden som kan tolkas som onormala är att djuren kanske inte uppvisar dessa beteenden då djurägaren är i närheten eftersom det då händer saker som tar deras uppmärksamhet. När djurägaren faktiskt spenderar tid med sitt djur är det också troligt att det händer saker, att djurägaren aktiverar sitt djur, vilket gör att stereotypa beteenden kanske inte uppvisas just då. Ett exempel på detta är om djuret tillåts komma ut ur buren.

Sett till kaninens naturliga levnadssätt visar resultaten i denna studie, i enlighet med tidigare utförda studier, att djuren hålls på ett sätt som till stor del skiljer sig från den miljö där de normalt skulle leva (Mullan & Main, 2007). Ensamhållning verkar vara mer regel än undantag och då majoriteten djur hålls utomhus kan det vara intressant att se till hur mycket kontakt de får med sin ägare dagligen. För pappersenkäten visar resultaten att majoriteten av djuren får mindre än en timmes tid av sin ägare dagligen och då majoriteten djur hålls främst utomhus kan tänkas att deras liv inte är särskilt aktiva. Enligt resultaten hålls fler kaniner i en tyst miljö där inte så mycket människor vistas än i en miljö där mycket folk vistas, något som ytterligare talar för att djuren inte får tillgång till särskilt mycket social kontakt med vare sig djur eller människor dagligen. Grupplevande har hos kaninen utvecklats som en följd av deras polygyna parningsstrategi som bidrar till genetisk variation men också för att bidra till samarbetande strategier mellan medlemmar inom gruppen, bland dessa att inte själv bli tagen av rovdjur då andra finns i närheten samt att hjälpa åt att upptäcka eventuella predatorer (SurrIDGE et al., 1999). Stress uppstår därför hög utsträckning hos dessa djur då de separeras från gruppen (Ekesbo, 2011). Att kaniner får leva tillsammans kan därför anses som en viktig del i minskandet av stress och stereotypa beteenden. Som tidigare nämnts har djuren en komplicerad gruppstruktur där de konkurrerar om olika resurser beroende på individ och kön vilket kan leda till svårigheter för privatpersoner att skapa en tillräckligt god miljö för att kunna grupphålla djuren. Dock kan grupphållning anses viktigt ur välfärdssynpunkt då en rad forskning visar att djur som hålls ensamma i laboratoriemiljö uppvisar både mer vaksamhetsbeteenden, är mer inaktiva och uppvisar en betydligt högre andel stereotypa beteenden än djur som hålls i grupp eller i par (Schepers et al., 2009; Gunn & Morton, 1995; Chu et al., 2004). Utöver detta går i gällande föreskrifter för kaninhållning för sällskapsbruk att finna att djuren skall tillgodose social kontakt, om inte av artfrände, så av människa. Huruvida 1-2 timmars social kontakt är tillräckligt för att tillgodose detta behov går dock inte att svara på men det kan anses troligt, utifrån djurens normala levnadssätt, att det inte är tillräckligt.

Det minst vanliga vid grupphållning av kanin är, sett utifrån resultaten i denna studie, att ha flera resurser per individ. Men ser man till kaninen som biologiskt väsen och till deras komplicerade gruppstruktur kanske detta kunde vara ett sätt att grupp- eller parhålla djuren. Eftersom det, i enlighet med tidigare utförda studier (Magnus 2005; Schepers et al., 2009), verkar vara vanligast att man håller djuren i ensamburor kan det tänkas vara en bidragande faktor att man inte har tillräckligt med resurser och utrymme för att djuren skall kunna forma en väl fungerande grupp. Av de djur som hålls tillsammans bråkar de flesta aldrig enligt resultaten av denna undersökning. Huruvida detta beror på att man generellt sett inte håller djur tillsammans på grund av att de bråkar eller om det är ett

resultat av att miljön är välutformad svarar inte denna studie på. Däremot är det troligt att detta beror på att djur enbart hålls tillsammans då det verkligen fungerar och i de fall de börjar bråka så särar man helt enkelt på dem och håller dem var för sig. Detta stöds av det låga antal som faktiskt håller djur tillsammans. Det verkar inte anses som någon självklarhet att hålla kaniner i grupp eller att försöka förändra miljön för att få gruppen att fungera. För att få en grupp att fungera kan det krävas att djuren ges tillgång till mer än en resurs per individ och detta gäller kanske i första hand tillgång till gömställe. Enligt Held et al. (1995) visar lågrankade djur en större vilja att tidvis dra sig undan gruppen i mindre utrymmen och ges de inte möjlighet till detta är det tänkbart att gruppen inte kommer att fungera eller att djuren utsätts för negativ stress. Detta stöds av en studie utförd av Moseby et al. (2005) där man undersökt habitatutnyttjande hos kaniner i vilt tillstånd och funnit att varje individ utnyttjade i genomsnitt 2,5 håla under vintertid och att denna siffra inte skiljde sig mellan könen. Detta är ytterligare en indikator på att tillgång till mer än ett gömställe per individ kan vara nödvändigt framförallt vid grupphållning av djur, men eventuellt även vid ensamhållning. Kaniner använder naturligt flertal hålor då det finns tillgänglighet för detta (Drees et al., 2009) och tillsammans med information från Serrano & Trucios (2011) som angivit att hålorna utgör en mycket viktig resurs för denna art, är det tänkbart att en motivation för att leva i en miljö med hög tillgång på hålor existerar hos djuren. Enligt Broom (1991) utlöses stress som en följd av att djuren fräntas möjlighet att kontrollera sin situation. Gömställe kan ses som ett sätt att kunna kontrollera sin situation vilket alltså kan tänkas ha en minskande stresseffekt och därmed även påverka den låga andel beteenden som kan tolkas som onormala.

4.1 Slutsatser

För att återknyta till studiens syfte kan sägas att en överblick av djurhållningen har införskaffats. Därmed har även frågeställningen om hur sällskapskaninens levnadsmiljö besvarats. Inga slutsatser om den generella djurhållningen kan dock dras, utan enbart tolkningar utifrån de drygt 200 deltagande har dragits.

Insikt i huruvida onormala beteenden förekommer har också bildats men hade behövt formas om för att resultaten skulle anses tillförlitliga och för att svar på frågeställningen skulle kunna införskaffas. Huruvida inhysningen har en påverkan på beteenden som uppvisas har diskuterats och tyder på att kaniner generellt sett hålls på ett sätt som skiljer sig från deras naturliga miljö, vilket indikerar att djurhållningen har en påverkan på uppkomsten av dessa beteenden. En stor svårighet med datainsamling är dock att djurägaren inte enbart skall tolka frågorna utan även djurens beteenden. Det är mycket troligt att de även måste uppskatta djurens miljö för att passa in i frågorna vilket gör att resultaten inte ger en helt representativ bild av sanningen och svårigheter till följd av detta uppstår med att besvara denna frågeställning.

För att besvara frågeställningen gällande grupphållning och resursfördelning kan utläsas att mindre än hälften av de deltagande har angivit att de grupphåller djur och trots att resurstillgångarna inte stämmer överrens med de av kaniner i vilt tillstånd är andelen upplevda bråk mycket liten.

Enkäten som ligger till grund för studien hade behövt formas om för att kunna ge tillförlitliga resultat. Det är svårt att skapa ett standardiserat formulär som skall passa flera djurägare. En enkät som denna förutsätter därför att det finns något typ av mönster i djurhållningen, vilket också verkar stämma överrens med vad som kunnat utläsas under

sammanställningen av resultaten. Dock hade framförallt beteendefrågorna behövt formas om för att ge en bättre översikt på djurens faktiska beteenden i hemmiljö. Däremot kan metoden anses fungerande för att få insikt i hur djuren hålls i hemmiljö och framförallt för att få denna insikt hos ett stort antal djurägare. Ett stort problem med enkätstudie är, som tidigare nämnts, att svaret som djurägaren anger är en uppskattning av den faktiskt situationen och denna uppskattning sedan skall tolkas av den som sammanställer resultaten och även av läsaren i sista hand. Detta gör att svaren är en uppskattning av den faktiska situationen snarare än en helhetsbild av sanningen. Beteendestudier på djur i hemmiljö hade eventuellt kunnat ses som ett bättre alternativ men detta orsakar istället svårigheter när det kommer till att få insikt i ett stort antal hushåll och kaniners levnadsmiljöer. På grund av detta kan den valda metoden anses bra för denna typ av undersökning.

De resultat som presenteras pekar på att vidare forskning är av behov för att se skillnader i djurhållning mellan olika urvalsgrupper men också för att få närmre insikt i de olika inhysningsmiljöer som kaniner lever i. Detta för att komma till ytterligare insikt i hur sällskapskaninens välfärdssituation ser ut i svenska hem. Det finns också behov av mer välutformade studier som kan undersöka djurens faktiska beteenden i hemmiljö samt hantering av djur och interaktion mellan djur och djurägare. Att det finns underlag för vidare studier kan efter denna studie utläsas inte bara med hänsyn till att ämnet fortfarande är eftersatt men även då kaninägare visat stort intresse för att delta i studien. Vidare studier inom samma område är därför inte bara av stort behov men även möjliga ur datainsamlings synpunkt.

Trots att detta kan den gällande studien anses vara ett värdefullt bidrag till insikt i svenska sällskapskaninens levnadsmiljö och välfärdssituation. Detta då det i dagsläget inte finns andra studier på detta område och en relativt stor andel djurägare deltagit och bidragit med information om deras djurhållning. Studien belyser denna djurhållning och inspirerar förhoppningsvis andra att till fortsatta studier inom området. Förutom att studien ger ökad insikt i sällskapskaninens levnadsmiljö lägger den också grunden för hur vidare undersökningar behöver utformas för att ge tillförlitliga resultat. Studien kan användas för att skapa nya frågeställningar om sällskapskaninens behov och kan därmed utnyttjas som underlag för vidare forskning inom området.

TILLKÄNNAGIVANDEN

Jag vill tacka min handledare Lena Lidfors för hjälpen med arbetet. Jag vill också tacka mina fantastiska vänner och min familj utan vilka jag aldrig hade klarat att utföra arbetet. Ett stort tack skall också ges till de djurbutiker som hjälpt till med utdelning av enkäter till sina kunder och sist men inte minst ett stort tack till alla som deltagit i studien!

REFERENSER

- Broom, D. M. 1991. Animal welfare: concepts and measurement. *Journal of Animal Science*. Vol 69: 4167-4175.
- Cheeke, R. 1987. Rabbit feeding and nutrition. Orlando, Academic Press.
- Chu, L. R., Garner, J. P., Mench, J. A. 2004. A behavioral comparison of New Zealand White rabbits (*Oryctolagus cuniculus*) housed individually or in pairs in conventional laboratory cages. *Applied Animal Behaviour Science*. 85: 121-139.

- Coureaud, G., Charra, R., Datiche, F., Sinding, C., Thomas-Danguin, T., Languille, S., Hars, B., Schaal, B. 2010. A pheromone to behave, a pheromone to learn: the rabbit mammary pheromone. *Journal of Comparative Physiology A-neuroethology Sensory Neural and Behavioural Physiology*. 196: 779-790.
- Cowan, D. P. 1987. Aspects of the social organisation of the European Wild Rabbit (*Oryctolagus Cuniculus*). *Ethology*. 75: 197-210.
- Cremer-Bartels, G. 1962. A light-sensitive, fluorescent substance in bovine and rabbit lenses. *Experimental Eye Research*. 1: 443-448.
- Della Zotte, A., Princz, Z., Matics, Z., Gerencsér, Z., Metzger, S., Szenro, Z. 2009. Rabbit Preference for Cages and Pens With or Without Mirrors. *Applied Animal Behaviour Science*. 116: 273 – 278.
- Drees, M. J. M., Dekker, J. J. A., Wester, L., Olf, H. 2009. The translocation of rabbits in a sand dune habitat: survival, dispersal and predation in relation to food quality and the use of burrows. *Lutra*. 52: 109-122.
- Ekesbo, I. 2011. Farm animal behaviour characteristics for assessment of health and welfare. 42-53. Cambridge, CABI.
- Farabollini, F., Albonetti, M. E., Dessí-Fulgheri, F. 1991. Response to intruders in female rabbit colonies is related to sex of intruder and rank of residents. *Behavioural Processes*. 24: 111-122.
- Friend, T.H., 1990. Behavioural Aspects of Stress. *Journal of Dairy science*. 74: 292-303.
- Gunn, D., Morton, D. B. 1995. Inventory of the behaviour of New Zealand White rabbits in laboratory cages. *Applied Animal Behaviour Science*. 45: 277 – 292.
- Hansen, L. T., Berthelsen, H. 2000. The effect of environmental enrichment on the behaviour of caged rabbits (*Oryctolagus cuniculus*). *Applied Animal Behaviour Science*. 68: 163-178.
- Harris, L. D., Custer, L. B., Soranaka, E. T., Burge, J. R., Ruble, G. R. 2001. Evaluation of objects and food for environmental enrichment of NZW rabbits. *Contemporary Topics In Laboratory Animal Science*. 40: 27-30.
- Held, S. D. E., Turner, R. J., Wootton, R. J. 1995. Choices for laboratory rabbits for individual or group housing. *Applied Animal Behaviour Science*. 46: 81-91.
- Irlbeck, N. A. 2001. How to feed the rabbit (*Oryctolagus cuniculus*) gastrointestinal tract. *Journal of Animal Science*. 79: 343–346.
- Lehmann, M. 1991. Social behaviour in young domestic rabbits under semi-natural conditions. *Applied Animal Behaviour Science*. 32: 269-292.
- Lidfors, L. 1997. Behavioural effects of environmental enrichment for individually caged rabbits. *Applied animal behaviour science*. 52: 157-169.
- Luzi, F., Martino, P. A., Verga, M. 2005. Behaviour and production of fattening rabbits in colony cages, with and without environmental enrichment. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*. 56: 301-306.
- Magnus, E. 2005. Behaviour of the pet rabbit: what is normal and why do problems develop?. *In Practice*. 27: 531-535.
- Morrise, J. P., Maurice, R. 1997. Influence on stocking density or group size on behavior of fattening rabbits kept under intensive conditions. *Applied animal behaviour science*. 54: 351-357.
- Moseby, K. E., De Jong, S., Munro, N., Pieck, A. 2005. Home range, activity and habitat use of European Rabbits (*Oryctolagus cuniculus*) in arid Australia: implications for control. *Wildlife Research*. 32: 305 – 311.
- Mullan, S. M., Main, D. C. J. 2007. Behaviour and personality of pet rabbits and their interactions with their owners. *The Veterinary Record*. 160: 516-520.

- Ottesen, J. L., Weber, A., Gurtler, H., Mikkelsen, L. F. 2004. New housing conditions: improving the welfare of experimental animals. *Atla-Alternatives To Laboratory Animals*. 32: 397-404.
- Princz, Z., Radnai, I., Biró-Németh, E., Matics, Z., Gerencsér, Z., Nagy, I, Szendrő. 2008. Effect of cage height on the welfare of growing rabbits. *Applied Animal Behaviour Science*. 114: 284-295.
- Roberts, C. S. 1988. Social influences on vigilance in rabbit. *Animal Behaviour*. 36: 905-913.
- Schepers, F., Koene, P., Beerda, B. 2009. Welfare assessment in pet rabbits. *Animal Welfare*. 18: 477- 485.
- Seaman, S. C., Waran, N. K., Mason, G., D´eath, R. B. 2006. Animal economics: assessing the motivation of female laboratory rabbits to reach a platform, social contact and food. *Animal Behaviour*. 75: 31-42.
- Serrano, S., & de Trucios, S. J. H. 2011. Burrow types of the European wild rabbit in southwestern Spain. *Ethology, Ecology and Evolution*. 23: 81-90.
- Somers, N., D'Haese, B., Bossuyt, B., Lens, L., Hoffmann, M. 2008. Food quality affects diet preference of rabbits: experimental evidence. *Belgian Journal of Zoology*. 138: 170-176.
- SurrIDGE, A. K., Bell, D. J., Hewitt, M. 1999. From population structure to individual behaviour: genetic analysis of social structure in the European wild rabbit (*Oryctolagus cuniculus*). *Biological journal of the Linnean Society*. 68: 57-71.
- Swennes, A. G., Alworth, L. C., Harvey, S. B., Jones, C. A., King, C. S., Crowell-Davis, S. L. 2011. Human handling promotes compliant behavior in adult laboratory rabbits. *Journal of the American Association for Laboratory Animal Science*. 50: 41-45.
- Thomplson, H. V., & King, C. M. 1994. *The European Rabbit*. Oxford, Oxford University Press.
- von Holst, D., Hutzelmeyer, H., Kaetzke, P., Khaschei, M., Rödel, H. G., Schrutka, H. 2002. Social Rank, Fecundity and Lifetime Reproductive Success in Wild European Rabbits (*Oryctolagus cuniculus*). *Behavioral Ecology and Sociobiology*. 51: 245-254.
- Vastrade, M. F. 1987. Spacing behavior in free-rangning domestic rabbits, *Oryctolagus Cuniculus* L. *Applied Animal Behaviour Science*. 18: 185-195.

BILAGA 1.

Undersökning av kaninhållning för sällskapsbruk i Sverige

Denna enkät ingår i en studie över kaniner som hålls för sällskapsbruk i svenska hem. Studien utgör grunden för ett kandidatarbete vid etologi- och djurskyddsprogrammet vid Sveriges lantbruksuniversitet i Skara.

Syftet med studien är att få en översiktlig bild över hur svenska sällskapskaniner hålls och betar sig. Enkäten vänder sig därför till Dig som djurägare där Du ombeds svara på ett antal frågor rörande detta ämne. Resultatet av enkäten kommer att sammanfattas i en uppsats omfattande 15 högskolepoäng.

Ditt deltagande i studien är frivilligt och det utgår ingen ersättning för din medverkan. Väljer Du att delta i studien hoppas jag dock att Du fyller i enkäten fullständigt. Enkäten ifylls anonymt, utelämnas därför namn och kontaktuppgifter från formuläret.

Del 1-3 av formuläret innehåller frågor som skall ifyllas med endast en individ i åtanke. Har du flera kaniner som inte delar bur kan du därför välja en och fylla i formuläret enbart för den. Del 4 av formuläret vänder sig till Dig som har flera kaniner i samma bur. Denna del ifylles med samtliga kaniner i en och samma bur i åtanke. Ifyllda enkäter skickas i det förfrankerade kuvert som finns bifogat med enkäten **senast den 6 maj**.

Har Du frågor eller synpunkter? Tveka då inte att kontakta mig via mail eller telefon. Kontaktuppgifter finner du i slutet av detta brev.

Tack på förhand för din medverkan och lycka till!

Kontakt:

SLU
Marie Edbom
EoD 08/11
Box 234
532 23 SKARA

Maed0001@stud.slu.se

072-741 66 09

Undersökning av kaninhållning för sällskapsbruk i Sverige

Ett kryss per fråga gäller där annat inte anges. Om Du kryssar fel fyll i hela rutan och gör ett nytt kryss i rätt ruta. Var vänlig att fylla i hela formuläret, utelämna ingen fråga. I det fall inget alternativ skulle passa fyll i det alternativ som ligger närmast och utveckla din synpunkt bredvid frågan.

Del 1 av 4: Denna del tar upp frågor om dig som fyller i enkäten.

1.1 Är du man eller kvinna?

Man

Kvinna

1.2. Vilket år är du född?

.....

1.3. Hur bor du?

Lägenhet

Villa

Radhus

Gård

Annat.....

1.4. Finns det barn under 15 års ålder i hushållet?

Ja

Nej

1.5. I vilket syfte införskaffades kaninen?

Till barnen

Sällskap till ägaren

Sällskap till annan kanin

Sällskap till annat djur

Avel

Hoppning/ utställning/annan tävling

Annan anledning.....

1.6. Finns det andra djur i hushållet?

- Hund
- Katt
- Gnagare
- Fågel
- Fisk/reptil

Annat.....

1.7. Vem har huvudsakligt ansvar för skötseln av kaninen?

.....

1.8. Hur mycket väger kaninen?

- Mindre än 3 kg
- Mellan 3-5 kg
- Mer än 5 kg
-

Del 2 av 4: Denna del tar upp frågor om kaninens levnadsmiljö.

2.1. Hur stor är buren som djuret hålls i? Mätt i centimeter.

- Mindre än 50 x 100 cm
- (50 x 100) – (59 x 119)
- (60 x 120) – (69 x 129)
- (70 x 130) – Större
-

2.2. Hur hög är buren som djuret hålls i? Mätt i centimeter.

- 0 - 49
- 50 – 59
- 60 – 69
- 70 cm - Större

2.3. Håller du kaninen huvudsakligen inomhus?

- Kaninen bor enbart inomhus
- Kaninen bor inomhus men tas ut utomhus regelbundet
- Kaninen bor inomhus men tas ut utomhus ibland
- Kaninen bor utomhus hela året
- Kaninen bor inomhus på vintern och utomhus på sommaren

2.4. Om kaninen hålls utomhus på sommaren beskriv nedan skillnaden på vinter och sommarburen och svara sedan på nedanstående frågor med hänsyn till vinterburen.

.....

.....

.....

2.5. Hur ofta tillåts kaninen komma ut ur buren? Om din kanin bor inomhus på vintern och utomhus på sommaren så svara på nedanstående fråga med hänsyn till vinterburen.

- Dagligen
- Flera gånger i veckan
- En gång i veckan
- Mindre än en gång i veckan
- Aldrig

Om din kanin bor utomhus hela året kan du nu hoppa till fråga 2.8.

2.6. Får kaninen tillgång till vistelse utomhus? Om din kanin bor inomhus på vintern och utomhus på sommaren så svara på nedanstående fråga med hänsyn till vinterburen.

- Ja, i koppel
- Ja, den får komma ut i en utomhusinräddning
- Nej
- Annat.....

2.7. Om du svarat ja på föregående fråga, hur ofta?

- Dagligen
- Flera gånger i veckan
- En gång i veckan
- Mindre än en gång i veckan
-

2.8. Hur mycket tid spenderar du uppskattningsvis med din kanin dagligen? Med spenderar menas här den totala tid per dag som du kellar med din kanin, ger den uppmärksamhet, gör saker med den (såsom att lära den att göra konster, hoppning, utställning och så vidare) samt andra aktiviteter där kaninen involveras.

- Mindre än 1 timme
- 1-2 timmar
- 3-5 timmar
- Mer än 5 timmar
-

2.9. Hur är buren placerad och utformad? Flera alternativ är möjliga.

- Buren är placerad i marknivå
- Buren är placerad i midjehöjd
- Buren är placerad i högre nivå än midjehöjd
- Buren är placerad så att kaninen kan se ut genom ett fönster
- Buren är placerad på en plats där dagsljus når den
- Buren är utformad så att kaninen inte kan se ut genom buren
- Buren är utformad så att kaninen kan se ut genom en burens sidor
- Buren är utformad så att kaninen kan se ut genom alla burens sidor
- Buren är utformad så att man enbart kan se kaninen uppifrån
- Buren består främst av galler
- Buren är byggd av enbart trä
- Buren är byggd i plexiglas/glas
- Buren är placerad i en tyst miljö
- Buren är placerad på en plats där inte så mycket människor vistas
- Buren är placerad på en plats där det vanligen rör sig mycket folk
- Buren är placerad på eller under en bur med en annan kanin i
- Buren är placerad på en plats där det finns mycket andra djur
- Buren är placerad så att inga andra djur kan komma nära buren eller kaninen
-

2.10. Har kaninen tillgång till ett gömställe? *Med gömställe menas ett område med väggar och tak där kaninen kan krypa in*

Ja Nej

2.11. Vad består strömaterialet i buren av?

Sågspån

Halm

Rivet tidningspapper

Torv

Annat.....

2.12. Hur många centimeter strö brukar uppskattningsvis finnas i buren?

1 - 5

6 - 10

11 - mer

2.13. Har kaninen tillgång till grävmaterial annat än ströet i buren?

Ja Nej

2.14. Om du svarat ja på föregående fråga specificera nedan vilket material det handlar om, hur mycket djuret i regel har tillgång till samt vart det är placerat i förhållande till kaninens boendemiljö.

.....
.....
.....

2.15. Hur ofta får kaninen hö?

Mindre än en gång om dagen

En gång om dagen

Två gånger om dagen

Den har alltid tillgång till hö

Kaninen får inget hö

2.16. Utfodras kaninen med något annat än hö? Flera alternativ är möjliga.

- Kaninpellets
- Gnagarblandning
- Grönsaker
- Kaninen får enbart hö

Annat.....

2.17. Om kaninen utfodras med något utöver hö, hur matas den med detta?

- I en skål enbart
- I en skål men ibland sprider jag ut det ut på marken
- Som belöning/godis när den har gjort något bra
- Jag sprider alltid ut det i miljön/på marken

Annat.....

2.18. Har kaninen tillgång till gnagmaterial förutom foder?

Ja Nej

2.19. Om du svarat ja på föregående fråga, beskriv nedan vilket typ av material det handlar om och hur ofta djuret får tillgång till detta.

.....

.....

.....

2.20. Får kaninen vatten i skål eller i vattenflaska?

Skål Vattenflaska

Del 3 av 4: Denna del tar upp frågor om kaninens beteende.

3.1. Sätt ett kryss för varje påstående för hur ofta du ser din kanin utföra följande beteenden. Endast ett kryss per fråga.

	Aldrig	Ibland	Ofta	Alltid
Kaninen gnager på olika ställen på gallret till buren				
Kaninen gnager på samma ställe på gallret till buren				
Kaninen gnager på föremål i buren/miljön, såsom matskål/vattenskål, väggarna, golvet eller liknande (hit räknas inte utsatta gnagföremål)				
Kaninen gnager på tillgängligt gnagmaterial				
Kaninen gräver i strömaterialet/utsatt grävställe				
Kaninen gräver oftast intensivt på samma ställe i buren, exempelvis ett hörn i buren				
Kaninen gräver ut maten ur matskålen utan att äta upp maten				
Kaninen äter väldigt lite mat och magrar av				
Kaninen äter väldigt mycket mat och blir tjock				
Kaninen välter omkull matskålen/vattenskålen				
Kaninen biter tag i vattennippen och drar i den				
Kaninen slicker på olika föremål såsom golvet, gallret, väggarna, matskål/vattenskål eller liknande				
Kaninen tuggar av sig pälsen när den tvättar sig				
Tuggar / tvättar av pälsen på annan individ				
Kaninen stoppar nosen mellan gallren och gnider den upp och ned				
Kaninen utför ibland ett och samma beteende flera gånger direkt efter varandra				
Kaninen cirkulerar snabbt runt i buren och utför därefter något av följande; knycker till med huvudet, sparkar i väggen eller vrider till kroppen.				
Kaninen gungar med huvudet från sida till sida				
Kaninen hukar sig med huvudet lågt placerat in mot ett hörn eller en vägg i buren				
Kaninen tvättar sig inte vilket resulterar i att den får smutsig päls				
Kaninen stampar i golvet				
Jag har hört kaninen skrika till när jag har lyft den				

3.2. Upplever du problem med din kanins beteende?

Ja Nej

3.3. Om du svarat ja på föregående fråga, vad upplever du då är problemet?

- Kaninen bits
- Kaninen rivs
- Kaninen kissar på möblerna eller andra ställen den inte får
- Kaninen biter på sladdar
- Kaninen biter på andra saker den inte får
- Kaninen gräver på ställen den inte får

Annat.....

3.4. Anser du att kaninen är tam/social?

Ja Nej

Del 4 av 4: Denna del vänder sig till dig som har fler än en kanin i samma bur.

4.1. Hur många kaniner håller du som mest i samma bur?

.....

4.3. Hur många matskålar finns?

- En matskål per individ
- Det finns mer än en matskål per individ
- En matskål delas av två individer
- En matskål delas av fler än två individer
-

4.5. Hur många vattenskålar finns?

- En vattenskål/flaska per individ
- Fler än en vattenskålar/flaskor per individ
- En vattenskål/flaska delas av två individer
- En vattenskål/flaska delas av fler än två djur
-

4.4. Hur många platser finns det med hö?

- En utfodringsplats per individ
- Det finns mer än en utfodringsplats per individ
- En utfodringsplats delas av två individer
- En utfodringsplats delas av fler än två individer
-

4.2. Hur många gömställen finns för kaninerna?

- Ett gömställe per individ
- Det finns mer än ett gömställe per individ
- Ett gömställe delas av två individer
- Ett gömställe delas av fler än två individer
-

4.6. Hur ofta upplever du att kaninerna bråkar?

- Aldrig
- Sällan
- Ibland
- Ofta
-

Har du övriga synpunkter eller något att tillägga kan du göra det här.

.....

.....

.....

.....

Tack för din medverkan!